

וארא (247)

רָאָה נִתְחַיֵּךְ אֱלוֹקִים לְפָרְעָה (ז, א)

ופירש רש"י: שופט ורודה לרדותו במכות ויסורין. ידועים דברי חז"ל במדרש (שמו"ר א, טו), כי כאשר היה משה רבנו ילד קטן, מורכב על כתפיו של פרעה, שלח משה ידו ונטל הכתר מעל ראשו של פרעה, פרעה ראה בכך סימן שילד זה יסיר מלכותו ממנו ורצה להורגו, ואז הזדמן המלאך גבריאל ונדמה כאחד היועצים, והוא יעץ לפרעה לבחון את תבונתו של משה בגחלים וזהב. בסופו של דבר, נטל המלאך גחלת ונתנה בתוך פיו של משה ומכך נעשה משה ערל שפתיים וכבד פה. והנה כעת כאשר יתייצב משה לפני פרעה ויתרה בו, הרי פרעה ישמע שהוא כבד פה וכבד לשון ובזיכרונו יעלה אותו מעשה שנטל משה את כתרו ממנו וביקש פרעה להרגו ורק בעצת היועץ נעשה ערל שפתיים. כעת ייווכח פרעה למפרע כי צדק בהבנתו שעתיד משה ליטול מלכותו ממנו, ואכן עתה ידיו כבולות מלהרוג את משה, והרי זה עצמו הוכחה על עליונות כוחו של משה עליו. וזה שאמר הכתוב: "ראה נתתיך אלוקים לפרעה", שופט ורודה, ואין בכוחו לעשות לך מאומה.

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא" בשם השל"ה הקדוש

מטרת המכות: ללמד אמונה

בזאת תדע פי אני ה' (ז, יז)

עשרה מכות שהביא הקב"ה על המצרים לא נועדו להוציא את בני ישראל ממצרים, כי לשם כך לא היה צורך בכל המכות כולם, אלא הקב"ה היה מכה את מצרים במכה אחת, ומוציא את ישראל ממצרים. למכות היתה מטרה אחרת: לפני היציאה ממצרים השי"ת בו ללמדנו "שיעור כללי" בענייני אמונה והכוחות השולטים בעולם, ואלו עשרה מכות, וכפי שחילקם ר"י לשלוש סדרות 'דצ"ך, 'ער"ש, ובאח"ב'. ראשית נקדים, כי במכה הראשונה מכל סידרה נאמר למצרים התראה וגם ביאור הענין, והמכות הבאות באותה סידרה ניתנו כבר ללא התראה. סדר המכות היה כך: במכת דם כתוב "בזאת תדע כי אני ה'". אח"כ במכת צפרדע וכינים לא כתוב כלום. אלו הן ג' המכות הראשונות הבאות ללמד את ענין "אני ה'". במכת ערוב כתוב "למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ". אח"כ במכת דבר ושחין לא כתוב כלום. אלו הן ג' המכות האמצעיות הבאות ללמד ש "אני ה' בקרב הארץ". במכת ברד כתוב "בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ". אח"כ במכת ארבה חושך ובכורות לא כתוב כלום. אלו הן ד' המכות האחרונות שבאו ללמד ש "אין כמוני בכל הארץ". היה זה בבחינת סולם של שלוש מדרגות זו למעלה זו, ורמז לכך היה שלושת המצות הנאכלות בליל הסדר: כנגד חכמה, ידיעת

בלי תורה הראש כואב

לִכְן אָמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סְבֻלַת מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַבְדֹתֵם וְנִגַּלְתִּי אֶתְכֶם בְּזֵרוּעַ נְטוּיָהּ וּבְשִׁפְטַיִם גְּדֹלִים. וְלִקְחֹתִי אֶתְכֶם לִי לְעָם. (ז.ו.י)

מסופר בנדרים (ג.) על רבי יהודה בר אלעאי שהיה שותה ארבע כוסות, ומחמת כך היה כואב לו הראש מפסח עד עצרת, ומקשים: וכי מצוה היא שיסבול כאש ראש עד עצרת? שיקח אספירין או אקמול וכיו"ב ויסתלק הכאב?

אלא ארבע כוסות הם כנגד ארבע לשונות של גאולה: 'והוצאתי, והצלתי, וגאלתי ולקחתי', והנה כוס הרביעי שכנגד ולקחתי אתכם לי לעם, לא נתקיים עד עצרת, וכדברי משה: היום הזה נהיית לעם, ביום שקבלו בו ספר תורה, ולכן כאב ראשו כל עוד לא נתקבלה התורה, והרי ארץ ישראל ללא תורה היא רק כאב ראש, ולא שקט כאבו אלא בעצרת שהוא יום קבלת התורה.

רב עובדיה יוסף זצ"ל בספרו "משוש תבל"

וַיִּדְבֹר מֹשֶׁה לְפָנָיו ה' לֵאמֹר הֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ אֵלַי וְאִיךָ יִשְׁמְעֵנִי פְרַעְה וְאֲנִי עֵרַל שְׁפָתַיִם. (ו.יב)

לכאורה מה קל וחומר הוא זה, והלא בני ישראל לא שמעו מחמת קוצר רוח ועבודה הקשה, ומה הוכחה יש בכך שגם פרעה לא ישמע? ברם, אמנם העידה תורה, כי בני ישראל לא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה, אולם משה רבנו סבור היה כי בו בעצמו תלוי הקולר, לפי שהוא ערל שפתיים, וממילא שפיר למד קל וחומר, שפרעה בודאי לא ישמע.

ספר "מענינה על תורה" בשם "שפת אמת"

נושא בעול עם חברו

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי לֵוִי לְתַלְדֹתָם גְּרָשׁוֹן וְקָהָת וּמְרָרִי וְשִׁנִּי תָיִי לֵוִי שִׁבְעָה וּשְׁלֹשִׁים וּמֵאָת שָׁנָה (ז.ו.טז)

השל"ה הקדוש שואל, מדוע אצל שבט ראובן ושבט שמעון נאמר "בני ראובן בני שמעון", ואלו אצל שבט לוי נאמר "שמות בני לוי"? ומתוך, שכיון ששבט לוי לא עבדו בשעבוד מצרים בעבודת פרוך, רצה לוי להשתתף בצרת הצבור. מה עשה? קרא שמות לבניו על שם הגלות, "גרשון", על שם "כי גרים הם בארץ לא להם". "קהת", על שם "שהיו שיניהם קהות". ו"מררי", על שם "וימררו את חיהם". זהו שאמר "וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי לֵוִי". מכאן יש ללמוד, שיש להשתתף בצער הצבור, גם אם אין הצרה נוגעת אליו.

להתענג בתענוגים

מציאות השי"ת, בינה, הבנת משמעות הדברים, ודעת, השבת הדברים אל הלב והחדרתם לתוך מהלך החיים.
רב פינקוס זצ"ל בספרו "תפארת שמשון"

וַיִּקְרָא פְּרָעָה לְמִשָּׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר הֲעֵתִירוּ אֵלַי ה' וַיֹּסֶר הַצְּפַרְדְּעִים וְכוּ'. וַיֹּאמֶר מִשָּׁה לְפְרָעָה הֲתַפְאֵר עָלַי לְמַתִּי אֲעֵתִיר לָךְ וְכוּ'. וַיֹּאמֶר לְמַחֵר וַיֹּאמֶר כְּדָבָרְךָ לְמַעַן תִּדַע כִּי אֵין פֶּה אֱלֹדִיקִינוּ. (ח.ד.ו.)

שאל האבן עזרא מדוע פרעה ביקש לדחות את סיומה של מכת הצפרדעים עד למחר ולא ביקש שיוסרו היום? ותירץ בשם ר' שמואל בן חפני, פרעה חשב שמכת הצפרדעים באה למצרים ע"י מערכת כוכבי השמים, ומשה בקי בחכמת הכוכבים וראה שעתה הגיע העת של הסרת הצפרדעים ממצרים, לכן בא אליו לשאול למתי אעתיר לך כאילו שבידו להסירם, לכן אמר לו פרעה למחר, כדי להוכיח שאין משה הביא המכה כי יוסר הפגע קודם, אמר לו משה: כדברך למען תדע כי אין כה' אלוקינו. מוכן היה פרעה לסבול סבל נורא של הצפרדעים עוד יממה שלמה, הכל כדי להוכיח שמשה לא צודק. כך הוא יצר הכפירה. פעמים רבות האדם ע"י כניעה קטנה להקב"ה יכול להסיר מעליו יסורים קשים וסבל נורא, אמנם עומד הוא במרדו ואיננו מוכן להיכנע, מדוע? וכי טיפש הוא האדם ומוכן לסבול? לא ולא, אלא זהו כוחו של יצר הכפירה לא לתת לאדם להיכנע ולהודות, איך תודה באמת הרי אתה אינך מאמין.

ספר "אוצרות התורה"

כִּי בַּפְּעַם הַזֹּאת אָנֹכִי שֹׁלַח אֶת כָּל מַגְפְּתֵי אֵל לְפָנֶיךָ (ט, יד)
וצריך ביאור מדוע רק במכת ברד הכתוב מיחסה אל הלב יותר משאר המכות. וי"ל דהברד היה מלווה בסופות רעמים וברקים כמו שנאמר "וה' נתן קולות וברד" ובחז"ל איתא לא נבראו רעמים אלא לפשוט עקמומיות שבלב לכן במכת ברד כתוב "אֵל לְפָנֶיךָ".
להתעזר באהבתך

ה' הַצְּדִיק וְאָנֹכִי וְעַמִּי הַרְשָׁעִים (ט. טז)
אמרו חז"ל, כי כך דרכם של רשעים, אשר בעת צרה צועקים ומשנענו חוזרים לרשעתם. לכאורה, מה רצו חז"ל לומר בזה, והלא מקרא מלא הוא, כיצד הקשה פרעה את לבו כשאך היתה רווחה, ואם כן מה היה צורך לחזור ולהכניס תחת כלל את הנאמר במפורש בתורה. אמנם גילו לנו חז"ל דבר גדול, בל נטעה ונחשוב, כי כאשר נכנע הרשע בעת צרה, הרי הוא נכנע באמת ובתמים, ורק אחר כך יצרו חוזר וגובר עליו. לא כך הוא, אלא שמלכתחילה לא היתה כניעתו אמיתית ופנימית, ומה שנכנע בעת הצרה אין זה אלא מנהג 'דרכם של רשעים'. גם צורת הכנעה זו, הכנעה מזויפת מן השפה ולחוצץ, אינה אלא מדרכיהם של הרשעים. נמצא איפוא שלא היתה כניעה והכנעה מעולם.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות"

הלכה: מילה

כתב השו"ע (יו"ד סי רס ס"א): גדולה מצוה זו משאר מצוות עשה. כתב הפסקים ותשובות (אות ב): טעם הדבר לפי שיש בה כרת אם יגדל ולא ימול, ואע"פ שגם קרבן פסח היה מצות עשה שחייבים עליו כרת, מכל מקום לא נכרתו עליה שלש עשרה בריתות כמו שנכרתו על המילה, דהיינו שי"ג פעמים נזכר 'ברית' בפרשת מילה. משרשי מצוה זו, לפי שרצה השי"ת לקבוע בעם אשר הבדיל להיות נקרא על שמו אות קבוע בגופם, להבדילם משאר העמים בצורת גופם כמו שהם מובדלים מהם בצורת נשמתם.

ספר "פסקים ותשובות" י"ד

פתגם: חכם בעיני עצמו, כסיל הוא אצל זולתו.

ספר "שמחלה"

חקירה: בההיא הנאה (בקניין ובקידושין)

שלושה צדדים: מועיל מדין קניין כסף, או חליפין, או קניין נפרד. (פרי משה קניינים סג-ד: כסף או חליפין, שיעורי ר' שמואל ב"מ ח"א עמוד רמז הביא את שלושת הצדדים)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: הקץ לדברי רוח

פלוגי נכנס אצל רב אחד כשהוא נרגש ונפעם כולו. רבי, קרא בנשימה עצורה, חישבתי ומצאתי את הקץ. אך בטרם היה סיפק בידו לפתוח ולפרש את חישוביו, שסעה הרב ואמר: הכתוב אומר באיוב: הקץ, לדברי רוח, חישובי הקץ שלך אינם אלא רוח והבל.

ספר "חד וחלק" חלק ג' (נח)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר, ויקטוריה שושנה בת ג'וים חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, רבקה בת ליזה, ריש'רד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה, הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא לבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר.

